

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ КПЛ ІМ. А. С. МАКАРЕНКА
від 10.09.2026 № 126/ОД

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству
а жорстокому поводженню з дітьми
у Кременчуцькому професійному ліцеї ім. А. С. Макаренка

Ідентифікаційний код юридичної особи: 05385750

м. Кременчук
2026 рік

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає систему запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми, зокрема булінгу (цькуванню), у Кременчуцькому професійному ліцеї ім. А. С. Макаренка, порядок подання, приймання, реєстрації та розгляду повідомлень про можливі випадки насильства, а також організації підтримки постраждалих осіб і застосування заходів виховного впливу.

1.2. Положення розроблено відповідно до законодавства України, постанови Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658 "Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми", Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961.

1.3. Дія Положення поширюється на учасників колективу ліцею – здобувачів освіти, працівників ліцею та інших осіб, залучених до освітнього процесу, у межах, визначених законодавством.

1.4. Метою Положення є створення безпечного освітнього середовища, вільного від усіх форм насильства, жорстокого поводження, дискримінації, булінгу (цькування), кібербулінгу та інших проявів, що порушують права, свободи й гідність дитини.

2. Система запобігання та протидії насильству

2.1. Система запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми у ліцеї включає:

- профілактичну та інформаційно-просвітницьку роботу;
- визначення відповідальної особи за організацію роботи, приймання, реєстрацію та облік повідомлень;
- функціонування комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема повідомлень про булінг (цькування);
- забезпечення доступних і безпечних каналів подання повідомлень;
- реєстрацію та розгляд усіх повідомлень;
- організацію психологічної, соціально-педагогічної та іншої необхідної підтримки;
- взаємодію із суб'єктами реагування;
- моніторинг стану безпечності освітнього середовища та виконання профілактичних заходів.

2.2. Відповідальна особа, склад і голова комісії визначаються наказом директора ліцею.

2.3. Працівники ліцею у своїй діяльності дотримуються принципів поваги до людської гідності, безпеки, недискримінації, конфіденційності, найкращих інтересів дитини, невідкладності реагування та недопущення повторної травматизації.

3. Запобігання насильству та жорстокому поведженню з дітьми

3.1. Ліцей здійснює системну профілактичну роботу, спрямовану на:

- формування поваги до людської гідності, толерантності та ненасильницької поведінки;
- інформування здобувачів освіти про їхні права, види насильства, способи захисту та звернення по допомогу;
- розвиток навичок безпечної поведінки, ненасильницької комунікації та конструктивного розв'язання конфліктів;
- профілактику булінгу, кібербулінгу, домашнього насильства, насильства за ознакою статі та жорстокого поведження з дітьми;
- проведення інформаційної та консультаційної роботи з батьками або іншими законними представниками неповнолітніх здобувачів освіти;
- навчання працівників ліцею щодо розпізнавання ознак насильства та алгоритму реагування;
- моніторинг психологічного клімату й аналіз ризиків в освітньому середовищі;
- залучення органів студентського самоврядування до профілактичної роботи.

3.2. Профілактичні заходи проводяться протягом навчального року відповідно до затверджених планів роботи ліцею.

4. Подання повідомлень

4.1. Повідомити про можливий випадок насильства, жорстокого поведження з дитиною або булінгу (цькування) може будь-яка особа, якій стали відомі відповідні обставини.

4.2. Повідомлення може бути усним, письмовим, електронним, телефонним, поданим через скриньку для повідомлень або анонімно.

4.3. Працівник ліцею, який виявив ознаки можливого насильства, жорстокого поведження або булінгу чи отримав відповідну інформацію, невідкладно повідомляє керівника ліцею або визначену відповідальну особу.

4.4. Якщо повідомлення стосується можливих неправомірних дій керівника ліцею, воно подається засновнику або відповідному органу управління освітою.

4.5. Ліцей забезпечує функціонування доступних каналів повідомлень та розміщує інформацію про них у доступному для здобувачів освіти місці й на офіційному вебсайті.

5. Реєстрація та реагування на повідомлення

5.1. Усі повідомлення про можливі випадки насильства, жорстокого поводження з дітьми та булінгу (цькування) підлягають реєстрації та обліку відповідальною особою.

5.2. Відповідальна особа невідкладно передає зареєстроване повідомлення керівнику ліцею.

5.3. Керівник ліцею забезпечує розгляд повідомлення не пізніше однієї доби з дня його реєстрації.

5.4. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною керівник ліцею невідкладно, але не пізніше ніж протягом трьох годин з моменту їх виявлення, повідомляє про це Національну поліцію та службу у справах дітей.

5.5. Під час розгляду повідомлення забезпечуються фіксація обставин випадку, з'ясування потреб дитини, організація необхідної підтримки та документування вжитих заходів.

5.6. Особа, яка повідомила про можливий випадок, не може зазнавати переслідування, тиску або негативного ставлення через факт звернення.

6. Комісія з розгляду випадків

6.1. Комісія розглядає випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема повідомлення про можливі випадки булінгу (цькування), відповідно до законодавства та цього Положення.

6.2. До розгляду конкретного випадку можуть залучатися практичний психолог, соціальний педагог, класний керівник, майстер виробничого навчання, медичний працівник, батьки або інші законні представники дитини, а також інші фахівці з урахуванням обставин випадку.

6.3. Комісія:

- з'ясовує обставини випадку;

- визначає потреби постраждалої особи;
- визначає та організовує заходи підтримки;
- визначає заходи виховного впливу відповідно до законодавства;
- визначає профілактичні заходи;
- здійснює моніторинг виконання ухвалених рішень та за потреби переглядає їх.

6.4. Комісія не встановлює факт булінгу (цькування) та не підмінює органи Національної поліції, служби у справах дітей або суд.

7. Особливості реагування на можливі випадки булінгу

7.1. Булінг (цькування) – це психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється стосовно дитини, з якою особа є учасником колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника такого колективу, та порушує права, свободи, законні інтереси постраждалої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

7.2. Ознакою булінгу є систематичність. Насильство вважається систематичним, якщо воно вчиняється два або більше разів протягом дванадцяти місяців з дня реєстрації повідомлення про перший випадок або з дня його вчинення незалежно від наявності повідомлення про нього.

7.3. До проявів, які можуть свідчити про булінг, належать:

- систематичні образи, приниження, погрози та залякування;
- поширення принизливих чуток, фото, відео або аудіоматеріалів;
- навмисне соціальне виключення чи систематичне ігнорування;
- фізичні напади, пошкодження або відбирання майна, вимагання;
- створення принизливих публікацій або чатів, переслідування в соціальних мережах;
- інші систематичні дії, спрямовані на приниження або переслідування особи.

7.4. Під час розгляду повідомлення про можливий випадок булінгу з'ясовуються час, місце, характер і систематичність дій, учасники та свідки, наслідки для постраждалої особи, наявність матеріалів кібербулінгу, попередні звернення та потреба в підтримці.

7.5. Дитина має бути вислухана відповідно до її віку та рівня зрілості. Її позиція фіксується в матеріалах розгляду. Вислуховування проводиться за участю батьків або інших законних представників і практичного психолога чи соціального педагога, а без участі батьків – за їх письмовою згодою.

7.6. Не допускається спільне примусове примирення постраждалої особи та особи, щодо якої надійшло повідомлення про можливе вчинення булінгу, якщо це може призвести до повторної травматизації або створити ризик для дитини.

8. Підтримка та заходи виховного впливу

8.1. Заходи підтримки спрямовуються на забезпечення безпеки постраждалої особи, запобігання повторному насильству, надання психологічної та соціально-педагогічної допомоги, підтримку свідків і відновлення безпечного психологічного клімату.

8.2. Заходи виховного впливу визначаються індивідуально з урахуванням віку, обставин випадку, потреб його учасників та вимог законодавства.

8.3. Заходи, спрямовані на примирення, можуть застосовуватися лише за умов, визначених законодавством, та за умови, що вони не створюють додаткового ризику для постраждалої особи.

9. Обов'язки працівників ліцею

9.1. Керівник ліцею забезпечує створення безпечного освітнього середовища, організовує розгляд повідомлень про можливі випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема булінгу (цькування), та забезпечує взаємодію із суб'єктами реагування відповідно до законодавства.

9.2. Відповідальна особа за організацію роботи із запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми:

- забезпечує функціонування каналів подання повідомлень, у тому числі можливості анонімного звернення;
- здійснює приймання, реєстрацію та облік повідомлень;
- невідкладно інформує керівника ліцею про отримані повідомлення;
- координує проведення профілактичної роботи та взаємодію працівників ліцею з питань, визначених цим Положенням;
- здійснює аналіз стану профілактичної роботи та вносить пропозиції щодо її вдосконалення;
- забезпечує ознайомлення працівників ліцею з цим Положенням.

9.3. Практичний психолог:

- здійснює психологічну профілактику насильства, жорстокого поводження, булінгу та кібербулінгу;

- проводить діагностичну, консультаційну та корекційно-розвиткову роботу в межах професійної компетентності;
- забезпечує психологічний супровід постраждалих осіб, свідків та здобувачів освіти, щодо яких надійшли повідомлення про можливі випадки насильства або булінгу;
- бере участь у роботі комісії та реалізації визначених нею заходів;
- проводить анонімні опитування щодо безпечності освітнього середовища та аналізує їх результати.

9.4. Соціальний педагог:

- здійснює соціально-педагогічну профілактику насильства, жорстокого поводження, булінгу та кібербулінгу;
- виявляє здобувачів освіти, які потребують додаткової соціально-педагогічної підтримки, та сприяє організації необхідної допомоги;
- проводить профілактичну й консультаційну роботу зі здобувачами освіти та їхніми законними представниками;
- бере участь у роботі комісії та взаємодіє із суб'єктами реагування в межах компетенції;
- сприяє розміщенню інформації про способи повідомлення та служби допомоги.

9.5. Педагогічні працівники:

- дотримуються вимог цього Положення;
- не допускають приниження честі й гідності, образ, погроз, залякування, дискримінаційних висловлювань та інших проявів насильства;
- спостерігають за психологічним кліматом і взаємовідносинами у навчальних групах;
- не залишають без реагування повідомлення про можливі випадки насильства, жорстокого поводження, булінгу або кібербулінгу;
- невідкладно повідомляють керівника ліцею або відповідальну особу про виявлені ознаки чи отриману інформацію про можливий випадок;
- проводять профілактичну та роз'яснювальну роботу зі здобувачами освіти в межах посадових обов'язків.

9.6. Класні керівники та майстри виробничого навчання забезпечують проведення профілактичної роботи у навчальних групах, підтримують безпечний психологічний клімат, інформують здобувачів освіти та їхніх законних представників про способи звернення по допомогу і невідкладно повідомляють про можливі випадки, що стали їм відомі.

9.7. Працівник, відповідальний за наповнення офіційного вебсайту ліцею, забезпечує оприлюднення інформації, передбаченої пунктом 10.4 цього Положення.

10. Моніторинг та інформування

- 10.1. У ліцеї не рідше одного разу на навчальний рік проводиться анонімне опитування здобувачів освіти щодо безпечності освітнього середовища.
- 10.2. Результати опитувань, аналіз звернень і повідомлень, результати виконання планів заходів аналізуються відповідальною особою, практичним психологом, соціальним педагогом та комісією в межах компетенції.
- 10.3. За результатами аналізу визначаються або коригуються профілактичні заходи.
- 10.4. У доступному для здобувачів освіти місці та на вебсайті ліцею розміщується інформація про ознаки насильства та булінгу, способи повідомлення, відповідальну особу, можливість анонімного звернення та контакти служб допомоги.
- 10.5. Працівники ліцею ознайомлюються з цим Положенням під підпис.

11. Прикінцеві положення

- 11.1. Положення переглядається у разі зміни законодавства або потреби вдосконалення системи запобігання та протидії насильству.
- 11.2. У питаннях, не врегульованих цим Положенням, застосовуються норми чинного законодавства України.